

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

9 juli 2024

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

SOK faunapassage binnen het project Nieuwe waarden Alblasserwaard

Advies

1. Aan te gaan de 'Samenwerkingsovereenkomst Waterschap Rivierenland – Provincie Zuid-Holland inzake het betrekken van de meekoppelkans Faunapassage binnen het project Nieuwe Waarden Alblasserwaard';
2. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten inzake de Samenwerkingsovereenkomst Waterschap Rivierenland faunapassage als meekoppelkans;
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het besluit van Gedeputeerde Staten tot het aangaan van de 'Samenwerkingsovereenkomst Waterschap Rivierenland – Provincie Zuid-Holland inzake het betrekken van de meekoppelkans Faunapassage binnen het project Nieuwe Waarden Alblasserwaard'.

Aangezien de Commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door GS, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan de heer B.K. Potjer, gedeputeerde van natuur van de Provincie Zuid-Holland, om de Samenwerkingsovereenkomst meekoppelkans faunapassage, namens de provincie te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

1. Samenwerkingsovereenkomst meekoppelkans Faunapassage, inclusief drie bijlagen:
 - a. SOK bijlage 1 Kaart Nieuwe Waarden Alblasserwaard
 - b. SOK bijlage 2 Kwaliteitseisen (KES) faunapassage
 - c. SOK bijlage 3 Kaart maatregelen faunapassage
2. Machtiging CdK aan Potjer SOK faunapassage
3. GS brief aan PS SOK faunapassage binnen het project Nieuwe waarden Alblasserwaard

1 Toelichting voor het College

Waterschap Rivierenland is voornemens om een nieuw boezemkanaal aan te leggen aan de zuidkant van de Alblasserwaard. De provincie denkt mee over de invulling van dit boezemkanaal binnen het Project Nieuwe Waarden Alblasserwaard (een integraal gebiedsplan). De beleidsmatige en juridische kaders vanuit de provincie zijn voor dit plan vastgelegd in een GS-brief (kenmerk PZH-2023-833510702, d.d. 30-05-2023). Met de aanleg van dit boezemkanaal ontstaat er ook een kans om langs dit nieuwe kanaal een ecologische verbinding te realiseren. Onderdeel van het integraal gebiedsplan vormen brede natuurvriendelijke oevers (5 tot 16 meter), deze zijn nodig voor de stabiliteit van de boezemkades, en kunnen eveneens als verbindingszone fungeren.

In de huidige situatie vormen de A15 en het spoor langs de hele zuidrand van de Alblasserwaard een onoverkomelijke barrière voor dieren die niet kunnen vliegen. De zuidrand van de Alblasserwaard is sterk verdicht met woningen, sportvelden en bedrijventerreinen. Juist op deze locatie, waar het boezemkanaal wordt aangelegd, is een doorsteek door landelijk gebied nog mogelijk. Aanleg van deze verbindingszone inclusief faunapassages is daarmee een unieke kans om een goede verbinding tussen natuurgebieden in de Biesbosch en de Alblasserwaard (en via het NNN daar naar de Krimpenerwaard en Nieuwkoopse plassen) te realiseren.

Het is met name complex om een faunapassage onder de (vierbaans) A15 te realiseren, maar omdat ook het water van het boezemkanaal de A15 moet passeren ontstaat nu de mogelijkheid om dit gecombineerd op te pakken.

Met het waterschap zijn de afgelopen twee jaar afspraken gemaakt en onderzoeken verricht op wat voor manier het waterschap de faunapassages mee kan nemen in het ontwerp. Deze afspraken willen we nu vastleggen in voorliggende samenwerkingsovereenkomst (SOK), met in de bijlage de klanteisen voor het ontwerp.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW	: € 464.713,-
Programma	: Ambitie 5 – Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen onbeheersbare financiële risico's, aangezien er nog go/no-go momenten gepland worden.

Financiële afspraken in de SOK

- De kosten voor de realisatie van de Meekoppelkans Faunapassage is via een SSK-raming begroot op € 414.713,- (exclusief BTW)
- Daarnaast is in de SOK opgenomen dat de provincie een vast bedrag beschikbaar stelt voor het opstellen van een voorlopig en een definitief ontwerp voor de Meekoppelkans Faunapassage ter hoogte van € 50.000,- exclusief BTW).
- Het Waterschap maakt bij het voorlopig en het definitief ontwerp een aangepaste raming. Hierdoor vindt een herijking van de SSK-raming plaats op basis waarvan een t.z.t. 'go/no go'-beslissing wordt genomen. Op basis hiervan bepalen partijen of zij de samenwerking zullen voortzetten.
- In het geval de Provincie zich beroept op een go/no go-moment en besluit om de faunapassage niet te realiseren, zal zij vijftientigduizend Euro exclusief BTW (€ 25.000,- exclusief BTW) betalen als vergoeding voor door Waterschap gemaakte ontwerpkosten voor de Faunapassage.

Financiële dekking

- Voor de helft van de inrichtingskosten is budget gereserveerd binnen de geactualiseerde businesscase NNN Realisatie en de andere helft van het benodigd budget is gereserveerd vanuit icoonsoortenbeleid.
- Het beheer van de natuurvriendelijke oevers langs het boezemkanaal wordt uitgevoerd en betaald door het waterschap.
- De Provincie is verantwoordelijk voor het uitvoeren of bij anderen onderbrengen van het beheer en onderhoud van de constructieve elementen van de faunapassage (faunabuis en geleiding). Hierover zijn gesprekken gevoerd met Rijkswaterstaat. Om hier verdere afspraken over te kunnen maken moet eerst het ontwerp en de constructie verder uitgewerkt worden. Daarna wordt (zoals beschreven in de SOK) een Beheer- en onderhoudsovereenkomst afgesloten met verschillende partijen
- Er zijn twee go/no go momenten gepland. Indien blijkt dat kosten tegenvallen dan kan afgezien worden van de aanleg van de faunapassage.

Juridisch kader

Deze Samenwerkingsovereenkomst is noodzakelijk om te borgen dat het Waterschap de gewenste faunapassage goed meeneemt in het ontwerp en de aanbesteding voor ontwerp en uitvoering.

De Commissaris van de Koning (CdK) is bevoegd om, nadat GS rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen van de samenwerkingsovereenkomst. Op grond van de door de CdK afgegeven machtiging wordt de heer B.K. Potjer, gedeputeerde van natuur, gemachtigd om de samenwerkingsovereenkomst namens de provincie te ondertekenen.

2 Voorafgaande besluitvorming

Voorafgaand aan de totstandkoming van de Samenwerkingsovereenkomst heeft intensief overleg plaats gevonden tussen provincie Zuid-Holland en Waterschap Rivierenland. Belangrijkste stappen die zijn doorlopen:

- De beleidsmatige en juridische kaders voor het integrale gebiedsplan de Nieuwe Waarden zijn vastgelegd in een GS brief (kenmerk PZH-2023-833510702) aan het Waterschap;
- De Bestuurlijke Begeleidingsgroep (BBG) van het Project Nieuwe Waarden Alblasserwaard heeft op 15 juni 2021 een faunapassage voor de doelsoort otter als kansrijke meekoppelkans bestempeld;
- Gedeputeerde Baljeu heeft namens de provincie deelgenomen aan de BBG.
- Sinds het besluit van de BBG hebben het Waterschap en de Provincie door diverse onderzoeken de haalbaarheid van deze kans in beeld gebracht;
- Met behulp van deze onderzoeken heeft de Provincie onder leiding van het Waterschap de klanteisen voor de Meekoppelkans Faunapassage opgesteld. En op basis van de thans beschikbare kennis en informatie lijkt de uitvoering technisch en financieel haalbaar;
- Deze klanteisen zijn als bijlage b opgenomen in de SOK.

In breder perspectief hebben we als provincie in 2021-2022 een opdracht uit laten voeren om, (potentiële) leefgebieden, verbindingroutes, faunapassages voor de otter in beeld te brengen. Deze locatie is ook toen benoemd als een belangrijke ontsnipperingskans.

3 Proces

In de samenwerkingsovereenkomst zijn de volgende vervolgafspraken vastgelegd:

- Partijen zullen minimaal één keer per kwartaal de voortgang van de Meekoppelkans Faunapassage met elkaar bespreken. Indien nodig vindt overleg op directeureniveau of bestuurlijk niveau plaats via de Bestuurlijke Begeleidingsgroep (BBG).
- De overlegstructuur is erop gericht de voortgang van het Project Nieuwe Waarden Alblasserwaard te begeleiden en de bestuurlijke mijlpalen, ijk- en beslismomenten te bepalen, waarbij in elk geval na elke raming een beslismoment (go-no go-moment) volgt. Partijen stemmen de noodzakelijke procedures en producten zowel intern als extern met elkaar af en leggen dit gezamenlijk vast.

Op basis van het Definitief Ontwerp Project Nieuwe Waarden volgt waarschijnlijk ook een voorstel voor aanpassing van de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Hierbij zal een deel van het NNN ingedeukt worden (buiten de begrenzing gaan vallen) en de oevers van de boezem (en dus aansluiting op de faunapassage) worden dan toegevoegd aan het NNN. Het betreft hier een hectare-neutrale aanpassing waarna de juiste locaties voor de nieuwe natuur weer binnen het NNN gebracht worden. Hierover wordt een apart besluit aan u voorgelegd.

4 Participatie en rolneming

Het waterschap is initiatiefnemer van dit project en verzorgt participatie en omgevingsmanagement voor de aanleg van het boezemkanaal. De provincie heeft gevraagd om de faunapassages als meekoppelkansen mee te nemen binnen dit project.

5 Communicatiestrategie

In de communicatie met belanghebbenden en betrokkenen is het waterschap leidend.